ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН “БАЯНТЭЭГ ТҮЛШ” ОНӨ ХХК -ын 2022 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ӨВА-2023/15/НА-СТА-ОНА

Цахим хуудас: www.audit.mn Өвөрхангай аймаг, Арвайхээр сум 2023 он	Тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Гансүх Утас: 70323833 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com Чадварлаг Аудит ХХК-ийн захирал: Д.Рэнцэнханд Утас: 99200034 Цахим хаяг: chadvarlagAudit@gmail.com Аудитор: П.Сосорбурам Утас: 94422277 Цахим хаяг: psosor@yahoo.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн удирдлагын ордон, П.Гэндэнгийн гудамж,
5 дугаар баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг, 62173,
Утас/Факс: (976) 7032 3253,
Цахим шуудан: uvurkhangai@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023. 03. 17 № 156.
танай ____________-ны № ____________-т

БАЯНТЭЭГ ТҮЛШ ОНӨ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ Д.АЗБИЛЭГ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Баянтээг Түлш ОНӨ ХХК-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Баянтээг Түлш ОНӨ ХХК-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Тайлант жилд Баянтээг ХК-тай 2021 оны эцсийн тооцоог дахин нийлж 162,604.5 мянган төгрөгөөр баталгаажуулсан боловч санхүүгийн тайландаа 205.873.7 мянган төгрөгөөр тусгаж, баталгаажуулснаар 43,269.1 мянган төгрөгөөр өглөгийг илүү тайлагнасан нь НББ-ын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээ гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах”; 12 дугаар зүйлийн 12.3-д Төрийн өмчийн хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллогыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, бусад хуульд заасан хугацаанд болон зайлшгүй шаардлагатай үед хийнэ гэсэн заалтууд болон, УСНББОУС стандартын заалт 1-д нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тус байгууллага нь Баянтээг ХХК-аас 2022 онд 472.5 сая төгрөгийн зээл авч санхүүжсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн өмчийн зарцуулалтад тавих дотоод хяналтыг хэрэгжүүлээгүй , нягтлан бодогч хяналт тавьдаггүй нягтлан бодогч солигдоход ажил хүлээлцүүлдэггүй байна.

015030704

D:\New Volume\2023 on\Bichig khereg\A4

Бусад асуудлын хэсэг

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх болович үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР О.БАТЖАРГАЛ

D:\New Volume\2023 on\Bichig khereg\A4

ХОЁР.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ХӨРӨНГӨ	-	-
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө	-	-
1.1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	32,147,000.43	10,637,564.42
1.1.2	Дансны авлага	400,000.00	-
1.1.6	Бараа материал	-	93,038,156.00
1.1.11	**Эргэлтийн хөрөнгийн дүн**	**32,547,000.43**	**103,675,720.42**
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө	-	-
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	71,940,000.00	159,952,693.05
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	-	1,276,000.00
1.2.10	**Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн**	**71,940,000.00**	**161,228,693.05**
1.3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**104,487,000.43**	**264,904,413.47**
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ	-	-
2.1	Өр төлбөр	-	-
2.1.1	Богино хугацаат өр төлбөр	-	-
2.1.1.1	Дансны өглөг	205,873,702.42	730,122,695.19
2.1.1.2	Цалингийн өглөг	249,999.63	0.00
2.1.1.3	Татварын өр	3,228,342.18	2,989,471.00
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	(27,322.18)	2,678,515.00
2.1.1.5	Богино хугацаат зээл	-	-
2.1.1.13	**Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн**	**209,324,722.05**	**735,790,681.19**
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр	-	-
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	-	-
2.2.20	**Өр төлбөрийн нийт дүн**	**209,324,722.05**	**735,790,681.19**

2.3	Эздийн өмч	-	-
2.3.1	Өмч:төрийн	19,870,000.00	86,439,636.40
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	(124,707,721.62)	(557,325,904.12)
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	(104,837,721.62)	(470,886,267.72)
2.4	**ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН**	**104,487,000.43**	**264,904,413.47**

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх жилийн дүн	Тайлант жилийн дүн
1	Борлуулалтын орлого	1,751,009,842.07	54,417,044.00
2	Борлуултын өртөг	1,554,508,209.49	54,417,044.00
3	Нийт ашиг (алдагдал)	196,501,632.58	0.00
7	Татаас санхүүжилтийн орлого	3,137,554,600.00	58,887,000.00
8	Бусад орлого	1,555,851,038.71	3,706,630.00
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	3,896,129,058.87	28,122,647.90
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	1,185,017,288.88	463,645,364.60
11	Санхүүгийн зардал	-	-
17	Бусад ашиг (алдагдал)	(99,432,487.34)	(3,443,800.00)
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	(290,671,563.81)	(432,618,182.50)
19	Орлогын татварын зардал	-	-
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(290,671,563.81)	(432,618,182.50)
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(290,671,563.81)	(432,618,182.50)
25	Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг (алдагдал)	-	-

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмч	Хуримтлагдсан ашиг	НИЙТ ДҮН
1	2021 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	19,870,000.00		19,870,000.00
2	Залруулсан үлдэгдэл	19,870,000.00		19,870,000.00
3	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	(124,707,721.62)	(124,707,721.62)
4	Өмчид гарсан өөрчлөлт	19,870,000.00		-
5	2021 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	19,870,000.00	(124,707,721.62)	(104,837,721.62)
6	Залруулсан үлдэгдэл	19,870,000.00		(104,837,721.62)
7	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	(432,618,182.50)	(432,618,182.50)
8	Өмчид гарсан өөрчлөлт	66,569,636.40		66,569,636.40
9	2022 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	86,439,636.40	(557,325,904.12)	(470,886,267.72)

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх жилийн дүн	Тайлант жилийн дүн
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	-	-
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	166,037,349.99	117,010,674.00
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	3,107,349.99	54,417,044.00
1.1.2	Эрхийн шимтгэл, хураамж, төлбөрийн орлого	-	-
1.1.5	Татаас, санхүүжилтийн орлого	-	58,887,000.00
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	162,930,000.00	3,706,630.00
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	174,220,895.88	578,238,480.01
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	71,411,353.50	213,740,903.00
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	22,036,986.06	64,909,657.00
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	-	175,043,429.00
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн	-	478,327.04
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	11,028,250.00	90,301,760.00
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	5,015,083.32	18,641,560.97
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн мөнгө	-	-
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	64,729,223.00	15,122,843.00
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(8,183,545.89)	(461,227,806.01)
2	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	-	-
2.1	Мөнгө орлогын дүн (+)	-	-
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	69,371,850.00	32,787,000.00
2.2.1	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	53,590,000.00	31,867,626.00
2.2.2	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	1,320,000.00
2.2.4	Бусад урт хугацаат хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	15,781,850.00	-
2.2.5	Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгаа	-	-
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(69,371,850.00)	(32,787,000.00)
3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	-	-
3.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	116,949,571.32	472,505,370.00
3.1.1	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	116,949,571.32	472,505,370.00
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	7,247,175.00	-
3.2.1	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөр төлсөн	7,247,175.00	-

3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	109,702,396.32	472,505,370.00
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	32,147,000.43	(21,509,436.01)
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	32,147,000.43
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	32,147,000.43	10,637,564.42

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

Үзүүлэлтүүд	2022 оны			
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Үндсэн болон нэмэгдэл цалин	380,400.0	234,599.4	145,800.6	61.7
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	52,420.0	65,309.7	(12,889.7)	124.6
Бусад татвар хураамж	10,000.0		10,000.0	-
Гэрэл цахилгааны төлбөр	89,700.0	470.3	89,229.7	0.5
Бичиг хэрэг	3,000.0	763.0	2,237.0	25.4
Тээвэр, шатахуун	190,400.0	58,201.0	132,199.0	30.6
Дотоод албан томилолт	5,000.0		5,000.0	-
Хөдөлмөр хамгаалалын зардал	30,000.0	10,893.9	19,106.1	36.3
Сэлбэг хэрэгсэлийн зардал	37,000.0	51,031.3	(14,031.3)	137.9
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын хөлс	62,500.0	10,527.0	51,973.0	16.8
ТУЗ зардал	8,000.0		8,000.0	-
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	100,000.0	10,067.9	89,932.1	10.1
Бусад зардал	78,800.0	26,678.9	52,121.1	33.9
Цэвэр бохир ус	-	8.0	(8.0)	#DIV/0!
ТЭ материалын зардал	630,000.0	81,078.4	548,921.6	12.9
Түлш	57,680.0		57,680.0	-
Байгууллагын нийт зардал	1,734,900.0	549,628.8	1,185,271.2	31.7
Борлуулалтын орлого		54,417.0	(54,417.0)	#DIV/0!
ОНХ сангаас		58,887.0	(58,887.0)	#DIV/0!
Бусад орлого		3,706.6	(3,706.6)	#DIV/0!
ОРЛОГЫН ДҮН		117,010.6	(117,010.6)	#DIV/0!
АШИГ+ АЛДАГДАЛ-		(432,618.2)	(432,618.2)	#DIV/0!

ГУРАВ. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 5 зөрчил[1] илэрснээс, 3 албан шаардлага хүргүүлж, 2 зөвлөмж өгсөн.

ДӨРӨВ. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн залруулга хийгдээгүй.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
НДШ-ийн өглөгийг тооцоо нийлсэн баримтаар баталгаажаагүй	1	2,678.5			1	2,678.5						
Албан томилолтын хуудасгүйгээр хоол байрны мөнгө олгосон	1	481.9			1	481.9						
Ажилчдын хоолны материалын зардлыг орцын норм тогтоож тооцоогүй	1	0					1	-				
Тайлант жилд Баянтээг ХК-тай 2021 оны 2 байгууллагын хоорондын тооцоог дахин нийлж162,604.5 мянган төгрөгөөр баталгаажуулсан байна. Гэтэл 2021 онд тус 2 байгууллагын хоорондын тооцоог 205.873.7 мянган төгрөгөөр баталгаажуулж 43,269.1	1	43,269.1			1	43,269.1						

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

мянган төгрөгөөр өглөгийг илүү тайлагнасан байна												
Дүн	5	535,630.3			3	46,429.5	2	489,200.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны мэдээллийн 5 саяас дээш орлогын мэдээллийгхугацаа хожимдуулж мэдээлсэн	1	489,200.8					1	489,200.8
Дүн	1	489,200.8					1	489,200.8
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	489,200.8					1	489,200.8

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр						
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ								
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ОНӨмчит	1	1			1			
	НИЙТ	**1**	**1**			**1**			